

مجموعه بنون

۱۱

جمعیت علمیه عثمانیه

برنجی پسته

جادی الال

نومرو ۵

استانبول

جمعیت علمیه عثمانیه مطبعه سنده طبع اول نمشد

۱۳۷۹

موسقی عقول بشریه بی تأثیر باده دن زیاده باده وریدن بونک
معابده او قونور نعوت الهیه و محاربه زده اثبات مر دانکی و ثبات
ایلیان پهلوانانک مدحیه سنه حصر اولمنسی مناسب اولور
(مابعدی صکره)

(مابعد)

مدخل علم ژئولوژی

(سیال الکتریک بیاتنده در) کهربانک دلاک ایله اجسام خفیفه بی
جذب ایله دیکی متقدمینک معلومی اولوب یونان لساننده جسم
مذکورک اسمی ایلکتر و اولسی کیفیت مذکوره نک الکتریک
نیمه سنه بادی اولمشدر ایکیوز سنه دنبرو متأخرین بو خصوصده
صرف افکار و همت ایله درک خاصه مزبوره ایله متصف اولان اجسامی
تحریر و تجربه ایدوب پک چوق جسملرده و ذیقیت احجاریک اکثرینسنده
وزجاج و مهر مومی و کورکد و بالجمله اجسام زجاجیه و کافه
انواع رچنده خاصه مذکوره نک وجودی تحقیق و اثبات
اولمنشدر اجسام مذکوره دن هر قنغیسی رطوبتن عاری ال
ایله طلا و یاخود چوقه پارچه سی و یا کدی پوسنیله دلاک اولنسه
جزئی و یا کلی ماده الکتریکه ظاهر اولور یعنی اجسام مذکوره
کاغذ پارچه لرینی و توی و اینجه اتون توزی و چوپ پارچه لرینی
جذب و بعضیلرینی بالعکس دفع ورد ایدر .

حکمای طبیعون بو بابد پک چوق تجربه لر اجرا سیله سیال الکتریک
نیجه کیفیات غریبه سنه کسب اطلاع و انار و خواصنی

اثبات ایچون نیجه آلات مخصوصه اختراع ایتسار ايسده بونلرك
تعريف و بيانندن صرف نظره خواص و انازدن باشلوجدل ينسك
بو محله ذكريله اكفا اولندي

زجاجدن معمول بر تكلرك دوندريله رك يوك و حرير و مشين و يا خود
بونلره مماثل ديكر برشي ايله على التوالى دلك اولنوب ال ايله و يا بر
بچاق اوجيله طوقلمسه شراره الكتر يقيه نشر ايدر و باروت
واسپرتو و امثالى قابل اشتعال اولان شيلر آتش الور و حتى بو طريق
ايله معادن دخی اذابه ايلك ممكن اوله يسلور اگرچه اجسامدن
يك چوغى الكتر يقي ايسده بر طاقنده دخی دلك ايله ماده الكتر يقيه
تحصيل اوله مامشدر مثلا يتور و نحاس چوقلرى يوك و كدى
پوستى و مواد الكتر يقيه سائره ايله خيلى دلك اولنوب بر كونه اثار
الكتر يقيه حس و مشاهده اوله مامشدر مع مافيه اجسام مذكوره
ماده الكتر يقيه مي محصيل ايتس اولان جسمه تماس ايله الكتر يقي
اوله ييلدكلرى تين ايتشدر صو و كافه معادن و مواد سائره
بو مناسبله ماده الكتر يقيه مي محصيل ايله سائلر يند دخی اعطا
ايلدكلرى جهته بونلره ناقل الكتر يقي و بعض اجسام دخی دلك ايله
ماده الكتر يقيه مي جذب و محصيل ايلر ايسده اجسام سائره يه
اعطا ايلدكلردن انلره دخی غير ناقل الكتر يقي تسميه اولنمشدر
مع مافيه غير ناقل اولان اجسام بعض احوال مخصوصه بالتحول
ناقل الكتر يقي اولور نكه تنسم اولان هوا رطوبتدن عارى
اولديغي حالده غير ناقل الكتر يقي ايكن غليظ و رطوبتلى بولندقد
بالعكس ناقل اولور

بعض اجسامك دلك ايله الكتر يقي كسب ايده موب تماسى

مماس سیال مذکوری تحصیل ایلدکلی آنقازکر اولمش ایسه ده
 بو مطلق دکلدرزیرا دلك اولندقلرنده حاصل اولان ماده الکتریقیه
 محو وازاله سنی منع ایلک ایچون اجسام مذکوره بی غیر ناقل
 اولان اجسام ایله ستر و محافظه ایلدیرک سیال مذکور کسب
 ایتدیر یله ییلور و بو طریق ایله ماده الکتریقیه سی محافظه اولمش
 اولان جسمه اصطلاح مخصوص اوله رق فرانسه رجه ایزوله
 یعنی منفرد تعبیر اولور بر جسمی منفرد قلمق ایچون بر حریرا بر شمه
 تعاقب یا خود جام و کوکر دو کوکر و مهر مومی و امشالی اجسام الکتر بقی
 بالذات استعمال اولور مثلاً معدنن معمول چوقلر بر صورتله منفرد
 قیلنوب اولخالده دلك اولنسه اجسام مذکوره خاصه الکتریقیه بی
 کسب ایلوب فقط ال ایله و یا خود بر جسم معدنی ایله تماس اولنسه
 اولنده اشبو خاصه زائل اولور استه بوندن مستان اولور که
 بالاده بیان اولندیغی اوزره دلك ایله سیال الکتر بقی بی تحصیل
 ایده میان معدنی چوقلر منفرد قیلندقه الکتر بقی اوله ییلور و منفرد
 اولدقجه دخی ماده مذکوره بی محافظه یه قابلدنر معلوم اوله که
 اجسام مر قومه منفرد اولدقجه سیال الکتر بقی بی حفظ ایده ماملری
 کیفیتی اطرافلرنده واقع اجسامه و علی التوالی کره ارضه اعطا و ایصال
 ایلدیکنه میندر آکابناء منفرد بولندقجه یعنی بر جسم غیر ناقل ایله
 اجسام سائر دن مفصل اولدقجه الکتر بقی ضایع ایدر
 بحث اولنده اشارت اولندیغی اوزره الکتر یقک باشلوجه خاصه لری
 جذب و دفع کیفیتی اولوب بر نهج سینه الکتر بقی زجاجی و یا خود الکتر بقی
 مثبت و دیگرینه دخی الکتر بقی رهنوی و یا خود الکتر بقی منفی اطلاق
 اولور و اثار الکتر یقه دن بالتجر به اسه نتاج اولندیغنه نظر اذکر اولان

ایکی در لو الکتر یقند برینی حاوی اولان جسملر بر برینی دافع و بالعکس مختلف الکتر یقنی بولسان جسملر بر برینی جاذب اولور یعنی ایکی جسم الکتر بق مثبت و یا خود الکتر بق منفی ایله الکتر یقلمش اولسدلر قریب وضع اولند قدده بر برینی جذب ایلر و بالعکس جسمین مذکور یندن بری الکتر بق مثبت و دیگر یدخی الکتر بق منفی بی حاوی اولسدلر اول حالده بر برینی دفع ایلرلر.

بعض اجسام بالستدر یج تسخین و یا تضییق ایله و بعض مایعات حین تصللر نده و بعضا دخی تبخر و اشتعالر نده الکتر بق اولورلر لکن صور مختلفه مذکور ده حاصل اولان الکتر بق دلک ایله تحصیل و جمع اولسان الکتر یقند اقل و دو ندر . جواهر معتبره دن طویاز و طور مالین قرستالری و سائر بعض معادن تسخین اولند قدده ماده الکتر یقیه اظهار ایدر لر حتی امور مستغربه دن اوله رق اوجلر نده اولان الکتر بق مختلف الجنس یعنی براوجی جاذب و دیگر ی دخی دافع اولور و اسلاند اقرستالی تسمیه اولسان ملح قار بون کلس ال ایله مس اولنسه الکتر بق مثبت اظهار ایدوب خیلی زمان حفظ و اجسام خفیفه بی جذب ایدر .

و بر معدن دخی وارد رکد دلک و تسخینه محتاج اولمیوب طبیعی اوله رق حال الکتر یقبده بولور اکاحض توتیا دینور که توتیا معدن نیدر اشبو معدن اولد قجه کثرت اوزره بولور .

(سیال غالوانیزمه بیاننده در) ایتالیا ده واقع بولونیا شهر نده غالوانی نام اوستادک درسخانه سنده بر الکتر بق آلتی بولنوب بر کون انکله شمراره الکتر یقیه حاصل ایتدیر یلور ایکن اتفالت مذکوره یه قریب محالده بر قاج قور بغه بولنوب هر برشمر الکتر یقینک

ظهورنده مذکور قور بعدك بجاقلرينه رعشه ايراث ايلديكي مشاهده اولمش اولغله اشبو كيفيت غريبه حكيم مومي اليهك بويابده بعض تجارب اجراسنى مستدعى اولوب بوتجاربدن استنتاج ايلديكنه نظراً برحيوان ميتك عضلاتى وياخود اعصابى معدنى اجسام ايله تماس ايلدكده رعش ايلرو قوت مذكوره يى حيواناته مخصوص يعنى برنوع الكترىق حيوانى ظن وقياس ايلوب كندواسميله غالوانترمه قسميه ايلشدر لكن ينه ايتالياده واقع پاوييا شهرنده حكماء طبيعىوندر مشهور ولطه قوت مزبوره ماده الكتر يشدن بشقه برماده اولديغنى اثبات ايدر مومي اليهك تجارب عديده سنه نظراً مختلف الجنس ايكي جسم معدنى بربرينده تماس ايلسه برنده الكترىق مثبت و برنده الكترىق منفي حاصل اولور وتوتيا ايله كشدن وياخود توتيا ايله تماسدن كوچك ويصى ومدور تكرلكلر اعمال اولوب برى توتيا وبرى تماس اوله رق وهر چفتك اراسنده مقوا وياخود ايضلاق چوقه پارچدسى وضع اولسه شدتلى الكترىق غالوانى حاصل ايتديريلور ومذكور تكرلكلر هر نقدر چوق و قالين اولسه اولقدر قوتك زياده اوله جغى دركاردر غالوانيرمه نك آثار وحادثاتى غريب ومعتسا اولوب علم ژئولوژيد مناسبى كلدكجه بيان اولنه جقدر .

(مايترمه بياندهدر) اشبو كلمه يونانجىدن مأخوذ اولوب قوه مقناطيسديه اطلاق اولور ومقناطيس تعيين اولنان حجر دخی برنوع تيمور معدنىدركه خواص معنويه سى تيمور اكنديسى ايچنه براقلدقده اشبو اكندى سطحك هر طرفه ياشور فقط خاصه مذكوره جله اطرافنده على السويه اولوب ايكي اوچنده زيادهدر

و تیمور اکندیلری شول وجهه یاپشور که جهه سی بر برینه یقین
 و موازی اولور انک ایچون مقناطیسک ایکی اوجنه بو وجهه
 مترکم اولان اوفق تیمورله ریش و یاخود حید و انارک اولدیغی
 نهایتله مقناطیسک قطبلی اطلاق اولور و اگر بر مقناطیس
 افقه موازی اوله رق و سظندن تعلیق اولنسه و یاخود بر نقطه
 اوزرنده حرکت ایتدیرلسه نهایتلرینک یعنی قطبلرینک بری کره
 ارضک قطب شمالیسنه قریب و بری دخی قطب جنوبیسنه
 قریب استقامته متوجه اولدیغندن مقناطیسک قطب شماله طوغری
 متوجه اولان نهایتنه قطب شمالی و دیگرینه دخی قطب جنوبی
 و بوا یکی نهایتلری وصل ایلیان خط مستقیم مو هووه محور
 مقناطیس تسمیه اولور .

بر منوال محرر محور مقناطیس دائره نصفهارا استقامتده اولوب
 یئرلرنده حاصل اولان زاویه انحراف مقناطیسی اطلاق اولور
 و هر محله و هر زمان محور مقناطیسک انحرافی مساوی اولدیغندن
 سیرسفا اینچون استعمال اولنان خریطه درده انحراف مذکور
 کوستریلور و چوق دفعه انحرافک تعیینده سهو و خطا وقوع
 بولدرق سفاینک قرهیه چاندقاری واردر حتی قره درده دومانلی
 هولدره کیلرک سبب جوارنده قرهیه تصادفلری پک چوق دفعه
 وقوع بولدیغنه منی اورانک مقناطیس انحرافی استانبوله نسبت
 اولنه کلوب حالوکه درجه انحرافده چوق دفعه تفاوت بولمق احتماله
 ذهاب اولمش و فی الواقع ییک ایکی یوزیتش درت سنه سنده
 قره دکر سواحلنده اجرا اولنان تجارب و تحقیقاته کوره
 درجات انحراف مقناطیسی زیرده بیان اولدیغی اوزره

متفاوت و مختلف بولمشد

ذقیقه

درجه

۳۲

۶

بوغاز ایچنده اورته کوی

۳۱

۶

بوغازه قریب یولکلیان

۳۷

۴

سینوب

۵۸

۱

طر بزین

۵۹

۶

بوغاز

۴۲

۶

قلقره برونی

۱۳

۶

سینه

۳۴

۷

هوجدهک

۴۸

۵

یلان اطه سی

۰۶

۵

سواسنول

۱۲

۳

کرج

اشبو درجات ذکر اولنان محالرده محور مقناطیسک نصف نهار
 دائره سیله غریبه طوغری احداث ایلدیکی زاریه در
 قوه مقناطیسیه نك درجده سی مختلف اولوب شو یله که بعضاً مقناطیسک
 کوچک پارچهلری کندیه نسبتله قوت عظیمده سی اولوب
 اغر جسملری جذب ایلله قالدیرر و هر نقدر تیموری اوزاقدن جذب
 ایدر و جذب ایلدیکی تیموری دخی ککندندن تفریقده هر نقدر
 مقاومت ایراث ایدر ایسه اولقدر قوتده زیاده اولمش اولور
 و معلوم اوله که قوه مقناطیسیده اجسام سائر نك توسطی
 یعنی حائل اولسیله تنافس ایلوب حتی قوه مذکوره
 صودن و جام و کاغذ دن و علودن بیله هرور ایدوب

تأثیردن خالی اولمز و حتی بوندن چند سنه اقدام دکرلده سیر
و سیاحت ایدن بعض کسندارک کشف و تحقیق لرینه کوره امر بقای
شمالیده کلیتو مقناطیس معدنی حاوی بر **کوچک** اطه کشف
اولنوب اوچوز متر مسافه سندن تأثیرات غریبه سی حس و رؤیت
اوانور .

مقناطیسک قوتی تیموره و چلیکه نقل و اعطا اوانه ییلور و مقناطیسه
منجذب تیمور اکندیسی بیله خاصه مذکوره بی تحصیل ایلدیکندن
بر برلینی جذب و جلب ایدرل و چلیک پارچه لری بر مدت مقناطیسه
یابشق طور دقده **کندیلری** دخی مقناطیس اولوب تیموری و یا خود
عادی چلیکی جذب ایدوب حتی قوت عظیمه سی اولان بر مقناطیسه
مدت مدیده ایکنه منجذب اولدقدن مسکره وسطارنده تعلیق اولندقدن
نهایتلرندن بری جهت شمالی ارائه ایدر و بیله بالعمل بعض اجسامه
خاصه مقناطیسه اعطاسک علوم و صنایعه و علی الخصوص
بحار و سیعه ده سیر و سفائن ایچون منافع **کثیره** سی درکاردر
طبیعی مقناطیسارک قوه جاذبه لری اوروپا اهابسنک من القدیمر
معلوماتی بولنمش ایسه ده فقط پوصله نسیه اولسان التک ایجاد
و استعمالی ایکیوز سنه میلادیه سنده وقوع بولمشدر آسیا اهابسی
ایسه پک چوق اول مقناطیسی ابره نك قطبلری جهته متوجه اولسی
خاصه سنی ییلوب حضرت عیسان ییک بشیوز سنه اقدام یعنی
بوندن اوچبیک اوچبوز الی بش سنه اول چین اهابسنک
پوصله کبی برآت قوللانمش اولدقلری ثابت اولمشدر و حتی ملکلرنده
واقع صحاری و سیعه ده **کشت** و کذار ایچون استعمال ایتلشدر
و اوروپا بحرلنده پوصله نك استعمالدن یدی یوز سنه اقدام

بحر هند ده چین کیلرنده الت مذکوره مستعمل بولندیغنه نظراً
زمان مزبورده چین جغرافیونشک یونان و روما جغرافیونش
فائق اولدقلری اکلاشیلور و اوروپا خلقی بحرده پوصله استعمالی
عربلردن اوکرغشاردر .

معلوم اوله که مقناطیس یالکز تیمور و چلیکی جذب ایتیوب
قویالت و نیکل و قروم و مانعاز معدنلرینی دخی جذب ایدر و حتی
بولدن برقاج سینه اول برلین شهرنده موسیو دوو نام کسنه
جهه معادنک مقناطیس ایله جذب اولندیغنی تجربی مخصوصه سیله
اثبات ایلشدیر .

برجنس الکتریقی حاوی جسملر متدافع و مختلف الکتریقاری
حاوی اولانلر بالعکس متجاذب اولدقلری مثلاًو مقناطیسارده دخی
قطب شمالی دیگر مقناطیسک قطب جنوبی سینه تقریب اولنسه
بری برینی دافع اولورلر یعنی مشابه قطبار بری برینی دفع و غیر مشابه
اولنار بری برینی جذب ایلر و بوسیبه مبنی اشبو مقناطیسلرک
مشابه قطبارینه قطبین خصمین و غیر مشابه اولان قطبارینه دخی
قطبین محبین اطلاق اولور .

معلوم اوله که مقناطیس ابرهسی دائماً نصف نهار اوزرینه تماماً
منطبق اولیوب ابرهک قطبی صاغ و صول طرفه محل وزمانه
کوره جزئی مائل اولدق اشبو میله انحراف مقناطیسی و یا خود
انحراف پوصله تسمیه اولور و اشبو انحراف پوصله بی ابتدا
امریقا قطعه سنی کشف ایلیان مشهور قیودان قرستوف قولونب
مشاهده ایلشدیر شویله که امریقایه ایلک سفرنده فروئه نام جزیره دن
ایکیوز میل بحری مسافده بولندیغنی و اوراده پوصله سنک ابرهسی

قطب شمالی به متوجه اولسی لازم کلدیکی حالده بش التي درجه شمال غربی طرفه توجه وانحراف ایلدیکنی و برکون صکره انحراف مذکورک تزايد ایدوب سفینه سی دخی غربه طوغری یول الدقه ده از یاده لشدیکنی رؤیت و تحقیق الی شیدی .

قوه الکتریقیه ايله قوه مقناطسیه نك برلشمسندن حاصل ارلان قوته الکترومايتز مه نسبه اولنور و بونلره متعلق دیگر برقوته دخی ترمومانیتز مه و ترمو الکتریق دینسور که بونار ايله یکرمی سندنبرو تلغراف الکتریق اختراع اولمشدر . اشبو قوتلرک تعریف و بیانی و آثار غریبه لری کتب مخصوصه ده محرریدر (تنبیه) قوه الکتریقیه و قوه غالوانیزمه و قوه مقناطسیه مسائل واسعه دن ایسده بوراده بعض خواص و آثار ینک مختصراً ذکر یله اکثفا اولندی خفی اولیه که قوای مذکور نك حقیقتلری محالاً لایقیه معلوم اولوب حکما بو خصوصه سعی ایتمکده ایسه لده اسباب اساسیه سنی کشف ایده یله جکلی دخی مجهولدر .

(نتیجه) کره ارض نك محدث اصل یسنده و سطح نك قشر یلمسنده جمله اسباب دن زیاده حرارتک تأثیراتی وقوع بولمش ایدوکی اشکار ایسده بویاده قوای سائر نك دخی بعض مرتبه مدخلی اولوب حتی الآن دخی بعضاً خفیف و بعضاً شدید ادهرق تأثیرلری محسوس وثابتدر و حرارت ايله ضیائک اجسام ناعیه حیوانیه و نباتیه طرق مختلفه کثیره ايله تأثیراتی درکار درو محسوده ذکر اولنه جنی وجهله حادثات زئولوریه دن بعضی ارنده ضیائک مدخلی واردر و حرارتک تأثیراتی اجسامی اذابه ايله تغیر و حالات سائریه محمول ایدوب قوه مذکوره قوای سائر نك زیاده شدیداً تأثیر درو حتی

ارضك حر كنه و ولقمارك فوران واشتعاله و الحاصل كره ارضه
وقوعه و لان انقلابك بك چوغنه باشلوجه سبب بودر و حادثات
غریبه نك اكثر یسی دخی الكتر بق و غلوانیرمه و مانیرمه قوتلریله
ظهور و حدوث ایدرو الكتر بق و غلوانیرمه آتلیله اجسام
معذیه بی اذابه و صوی و اجسام مر كبه سائر بی تحلیل
ایده بیله بك درجده حرارت حاصل ایتدیر یله ییلور ایسه ده
حرارت شدیدۀ مذكوره نك سبب ظهوری هنوز مجهولدر
و سیالات مذكوره نك تحدث ارضه و تكونات و تعینات سائر ده
یومللو تأثیرات کلیه و جزئیة سی وقوعه و لمش اولسی امر مسبعد
دكادر

(ادهم)

عن اعضای مجلس والا

(تاریخ جاو)

سایه موقیة و ایۀ حضرت پادشاهیده بود فعه رفع و ازاله سی مبسر
اولان اوراق نقدیه اصولی خلیجه قدیم اولوب از نه و امکنه
مخالفه ده جایجا انشاء اولمش و اکثراً تنایج و خیمه بی مستلزم
اولمشدر بونك تحقیق و بیانی شواثاده مناسبدن خالی اولیه جفندن
عموماً اوراق نقدیه نك صورت اختراع و انتشار ینسه و احداثی
موجب اولان علل و اسباب ایله تنایج و آثار ینده دأر کله بك نومروده
بعض معلومات مجمله و یر یله بك ایسه ده بو دفعه لك هجرتك